

СИЛАБУС КУРСУ

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

2022/2023 н.р.

Ступінь вищої освіти - бакалавр
Освітньо-професійна програма «Видавнича справа та медіакомунікації»
Галузь знань: 06 Журналістика
Спеціальність: 061 Журналістика
Компонент освітньої програми - нормативна дисципліна
Рік підготовки - 1 рік, семестр - 1
Кількість кредитів: 4
Мова викладання: українська

Дні занять: **згідно з розкладом**
Консультації: **згідно з розкладом**

Керівник курсу – **Шкільнюк Надія Михайлівна**, викладач ЦК юридичних дисциплін, кандидат історичних наук

Контактна інформація: shkilnyuknm@ukr.net

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна **«Історія України та української культури»** в системі суспільно-гуманітарних наук посідає вагомe місце, особливо сьогодні, коли український народ перебуває в умовах безкомпромісної боротьби за своє існування як нації, що зробила свій європейський, цивілізований вибір. Для збереження суверенітету й територіальної цілісності України пріоритетним є завдання виховати і підготувати нове покоління молодих людей, які становитимуть нову еліту українського народу. Отже, підготувати високо професійних журналістів, насамперед, патріотів України є нагальною потребою сучасної вищої освіти. Завдяки вивченню дисципліни «Історія України та української культури» студенти мають можливість отримати цілісне уявлення про історико-культурні надбання українського народу.

Завдання курсу полягає у допомозі студентам зрозуміти сучасність на основі методики аналізу минулого, вивчити особливості української історії та культури в контексті світової, насамперед європейської науки.

Історія України та української культури вчить молодих людей, спираючись на загальнолюдські цінності, творчо опрацьовувати і критично переосмислювати багатство світового історичного досвіду та засвоювати його уроки, формувати на цій основі власні переконання, громадянську позицію, здобувати навички і вміння, соціально-гуманітарні компетенції необхідні для практичної діяльності.

Програма побудована за історико-хронологічним принципом і охоплює найсуттєвіші події й явища української історії та культури.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
18/22	Змістовий модуль І. Українські землі в давнину та в період середньовіччя		
4/6	Тема 1. Стародавня доба в історії України. Витоки та передумови формування української культури	Знати предмет, методи, принципи, концепцію та періодизацію курсу, його місце у системі наук; вміти виділяти загальні риси, які характеризують національну ідентичність; знати етапи становлення релігійно-міфологічних уявлень стародавніх слов'ян; пояснювати, які прадавні племена брали участь в етногенезі на території України	Питання, тести
6/4	Тема 2. Середньовічна держава Київська Русь. Галицько-Волинська держава. Культура Київської Русі та Галицько-Волинської держави	здатність підкреслювати значення християнства, яке стало основою світогляду давньоруського суспільства; вміти характеризувати культурні наслідки християнізації Русі; вміти пояснювати, який вплив мала культура Візантії на формування художньої культури Київської Русі; здатність підкреслити самобутність давньоруської культури; визначати особливості культурного розвитку Галицько-Волинської держави.	Питання, тести, індивідуальні завдання
4/6	Тема 3. Українські землі під владою іноземних держав. Українське козацтво (XIV – перша половина XVII ст.)	Знати час входження українських земель до складу різних держав, дату Кревської унії; територію русько-українських земель у складі різних держав; визначати особливості господарського і культурного розвитку, зокрема розвитку міст на магдебурзькому праві; організації суспільства та влади в українських князівствах, що входили до складу Литовсько-Руської держави / Королівства Польського.	Захист міні-проектів, питання
4/6	Тема 4. Соціально-економічний та політичний розвиток України у середині XVII – XVIII ст. Українська культура доби козацько-гетьманської держави	Знати дати укладення Пересопницького Євангелія, Литовських статутів, Берестейської церковної унії, утворення Київської (Києво-Могилянської) колегії, відновлення православної ієрархії, підписання «Пунктів для заспокоєння руського народу»; адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Речі Посполитої; розуміти поняття «фільварок», «оренда», «рента», «панщина», «унійна (греко-католицька) церква», «полемічна література», «церковні братства», «слов'яно-греко-латинська школа», «колегія», «академія», «вертеп», «гравюра»; Вміти: - охарактеризувати військово-політичну організацію козацтва; –описати традиції, звичаї й побут козаків, історико-культурні пам'ятки доби; –визначити причини та наслідки: виникнення козацтва і Січей, активності козацтва в морських і суходільних походах у Кримське ханство, Османську імперію, Московське царство; козацько-селянських повстань 1590-х і 1620-1630-х років; – обґрунтувати власні судження про Дмитра Вишневецького, Северина (Семерія) Наливайка, Петра Конашевича-Сагайдачного.	Питання, тести, індивідуальні завдання

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
10/20	Змістовий модуль 2. Історія та культура України в період Нового часу. Нова історія України		
2/8	Тема 5. Українські землі наприкінці XVII – XVIII ст. Втрата державної незалежності	Знати хронологічні межі національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького; Розуміти особливості здійснення владних повноважень Богданом Хмельницьким; поняття «Гетьманщина», «Генеральна рада», «гетьман», «генеральна старшина», «універсал», «полк», «сотня»; вміти охарактеризувати устрій Війська Запорозького – української козацької держави; проаналізувати відносини Війська Запорозького з державами-сусідами; вміти пояснити, як виявила себе ренесансна традиція на теренах України; знати основні напрями діяльності братських шкіл; визначити причини і наслідки періоду «Руїни», військово-політичного виступу Івана Мазепи; обґрунтувати власні судження про діяльність козацьких гетьманів, кошових отаманів, діячів церкви та культури; розпізнати пам'ятки українського мистецтва в стилі бароко.	Питання, тестовий контроль
4/6	Тема 6. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII – XIX ст. Національно-культурне відродження України	Знати хронологічні межі та періодизацію історії Нового часу, час входження українських територій до складу Російської та Австрійської імперій; адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської та Австрійської імперій; розуміти спільні й відмінні риси українського та загальноєвропейського історичного розвитку; поняття «довге XIX століття», «модернізація», «національне відродження», «смуга осілості», «губернія». вміти визначати особливості та тенденції розвитку епохи українського відродження; здатність аналізувати зв'язок романтизму та українського національного відродження; здатність розуміти роль творчості Т.Г. Шевченка у становленні нової української культури.	Питання, творчі завдання
4/6	Тема 7. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій у другій половині XIX ст. Основні напрями української культурної творчості в XIX ст.	Знати хронологічні межі Східної (Кримської) війни, дати скасування кріпацтва і панщини, будівництва першої залізниці Одеса–Балта, створення Київської громади, Південно-Західного відділу Російського географічного товариства, Братства тарасівців, ухвалення Валувеського циркуляру та Емського указу. Розуміти особливості політичного, соціально-економічного й культурного розвитку українських регіонів у складі Австро-Угорської монархії; поняття «русофіли/москвофіли», «народовці/українофіли», «радикали», «нова ера», «український П'ємонт».	Реферати, повідомлення, міні-диспут, модульний контроль.
20/30	Змістовий модуль 3. Історія та культура України в Новітні часи		

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/6	Тема 8. Україна на початку XX ст. Українська культурна парадигма XX ст.	Знати дати створення основних українських політичних партій, подій російської революції 1905-1907 рр. (значущих для України), впровадження загального виборчого права в Австро-Угорській імперії, створення українських національно-культурних і військово-спортивних організацій, період проведення аграрної реформи Петра Столипіна. Уміти пояснити причини і наслідки посилення тиску російської влади на український національний рух у 1907-1914 рр., результати діяльності українських парламентських громад у Державних думах; визначити передумови розвитку українського кооперативного руху і трудової еміграції селянства; обґрунтувати судження про історичне значення діяльності Євгена Чикаленка, Михайла Грушевського, Миколи Міхновського, Костя Левицького. Вміти визначати основні тенденції культурного розвитку України і світу на зламі XIX-XX ст., знати значущість творчого доробку українських митців для національної і світової культури	Питання, практичні завдання/задачі
/12	Тема 9. Міжвоєнний період в історії українського народу 20 – 30 рр.	Вміти встановити хронологічну послідовність і синхронність подій, пов'язаних з політичним облаштуванням повоєнного світу; визначити наслідки: а) ухвалених Антантою в «українському питанні» рішень; б) ставлення влади і населення УСРР до політики «коренізації/українізації»; обґрунтувати судження про сильні та слабкі сторони Версальсько-Вашингтонської системи договорів щодо повоєнного устрою світу; Знати причини, методи та наслідки ідеологізації національно-культурного життя в УСРР; взаємозалежність між встановленням єдиновладдя Сталіна, переслідуванням і ліквідацією церкви та змінами в масовій свідомості людей; різницю між художньо-стилістичними особливостями творів, написаних митцями Розстріляного відродження, й апологетами соціалістичного реалізму.	Реферати-повідомлення, питання
10/6	Тема 10. Україна у складі СРСР 40-91-й рр. XX ст. Радянський період розвитку культури України.	зміст понять: «мілітаризація», «політика умиротворення», «аншлюс», «анексія», «нейтралітет», «таємна дипломатія», «дивна війна», «радянська»; основний зміст Мюнхенської угоди, пакту Молотова-Ріббентропа і таємного додатку до нього; факти, що відображають німецько-радянську співпрацю в 1939–1941 рр. Вміти встановити хронологічну послідовність і синхронність подій Другої світової війни, що визначили її перебіг і результати; знати особливості впливу II світової війни на українську культуру; уміти визначити тенденції й суперечності розвитку освіти, науки, літератури та мистецтва у повоєнні роки; уміти обстоювати власні судження щодо тенденцій розвитку культури у період відлиги та зародження дисидентського руху й шістдесятництва; знати суть протиріччя у розвитку культури, освіти, науки в період застою.	Захист міні-проектів, питання, тести.

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
6/6	Тема 11. Україна в умовах незалежності.	Знати хронологічні межі періоду «двополюсного світу», етапи державного будівництва в Україні, європейської та євроатлантичної інтеграції України, дати укладення Маастрихтської угоди і створення ЄС, вступу України до Ради Європи, СОТ, укладення угоди про асоціацію України з ЄС, прийняття Конституції України, Помаранчевої революції, Революції гідності, запровадження безвізового режиму з ЄС; зміст понять: «глобалізація», «багатополярний світ», «інформаційна економіка», «віртуальна реальність», «державний капіталізм», «сепаратизм», «гібридна війна»; Знати провідні тенденції розвитку української культури доби незалежності. Особливості релігійне життя. Зміни в системі національної освіти. Основні тенденції розвитку науки. Розвиток спорту. Література та мистецтво. Міжнародні пісенні конкурси Євробачення в Україні. Уміти аналізувати вплив української культури на світову.	Питання, реферати, презентації, повідомлення, модульний контроль.

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми та технології компетентнісного навчання.

При проведенні семінарських занять використовуються активні форми їх проведення: евристичні бесіди, дискусії, ділові ігри, брейнстормінг тощо.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на семінарських заняттях у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, заслуховування та аналізу тематичних доповідей та рефератів.

В процесі семінарського заняття студенти навчаються формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчать публічно виступати, володіти і правильно застосовувати свої знання.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента є формою оволодіння навчальним матеріалом поза межами аудиторних навчальних занять. Її спрямовано на поглиблення та закріплення теоретичних знань з дисципліни, набуття початкових навичок роботи з першоджерелами, фаховою монографічною літературою та періодикою; також виконуючи самостійну роботу студенти готуються до наукових дискусій та виконання письмових завдань.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі переліку питань та творчих завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Окрім того, з деяких тем

передбачається написання рефератів, виконання творчих завдань, презентації. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти.**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання,*

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- робота в малих групах спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів та засвоєння навчального матеріалу;
- презентація – виступи перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень, захист міні-проектів тощо;
- дискусія – обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практично-семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування логічних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом поза аудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

ТАБЛИЦЯ
розподілу балів за підсумковими контрольними заходами
та відповідними ваговими коефіцієнтами

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	70	20	10	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$O = 80 \cdot 0,7 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 = 82$$

Студенти як відповідальні учасники освітнього процесу дотримуються норм **академічної доброчесності**, усвідомлюють наслідки її порушення, що визначаються **Положенням про академічну доброчесність у Галицькому фаховому коледжі імені В'ячеслава Чорновола**.

Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ, ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача.

ІНДЗ, ПМК, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю у формі іспиту (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються **Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів**.

Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до **Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти**.

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

1. Історія української культури. Навч. посіб. За ред. О. Ю. Палової. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.
2. Кравець М. С. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації. Львів «Новий Світ – 2000». 2017. 320 с.
3. Савельєв В. П., Повторєва С. М. Культурологія. Етика. Естетика: Навч. посіб. Львів: «Магнолія 2006», 2016. 352 с.
4. Земерова Т. Ю., Скирда І. М. Історія України. Харків: ТОВ «Видавничий дім Весна», 2015. 832 с.
5. Історія України: нац. підручник. За ред. В. Качкана. Київ: ВСВ «Медицина», 2014.
6. Земерова Т. Історія України. Таблиці та схеми. Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. 448 с.
7. Історія України: комплексне видання. В.С. Власов, С.В. Кульчицький, О.Є. Панарій. Київ: Літера ЛТД, 2019. 416 с.
8. Бойко О.Д. Історія України. 7-е видання, стереотипне (Академія), 2018. 720 с.
9. Історія української культури: нац. підручник. За ред. В. Качкана та ін.. Київ: ВСВ «Медицина», 2014.
10. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України: Навч. посіб. Київ: МАУП, 2002. 3-тє вид., стереотип. 256 с.
11. Висоцький О. Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2009. 130 с.
12. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. За ред. С. М. Клапчука. 6-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання-Прес, 2007. 358 с.
13. Курс лекцій з історії української культури // <http://polkaknig.narod.ru/econom/kult/index.html>.
14. Вовкун В. Національна культура – це і є національна ідея. Дзеркало тижня. 2008. №27 (706) 19 липня – 1 серпня 2008.

!!! Навчальні посібники, виділені кольором, наявні у бібліотеці коледжу

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень	
Лекції	Л1	Л2	Л3	Л4	Л5		Л6	Л7	Л8	Л9	Л10	Л11	Л12	Л13	Л14		
Семінарсько-практичні заняття	С1		С2		С3	С4	С5		С6		С7		С8		С9	С10	
Контроль знань	ПО		ПО		ПО	МК1	ПО		ПО		МК2		ПО		ПО	МК3 ПК	ІНДЗ

Л1 - лекційне заняття по темі 1

С1 - семінарсько-практичне заняття по темі 1

ПО - поточне опитування

ІНДЗ - індивідуальне навчально-дослідне завдання

МК 1 - модульний контроль

ПК - підсумковий контроль (залік)